

666

פ ר ר ק ו ל ס"א 15/א

מישיבת ועדת העבודה, סיום ב', כ"ה בסיון
תשס"ז (4.6.56), בשעה 16.30.

=====

ע. גוברין - היו"ר	<u>חברי הוועדה:</u>	<u>המזכיר:</u>
ס. קלטר		
ה. ברגר		
י. בן-אהרן		
י. אלמוני		
א. כהן		
י. ריפתין		
ב. הראל		

טר עילם - מנהל משרד העבודה סוזסנים:

סקירה על מצב התעסוקה סדר-היום:

היו"ר ע. גוברין: אני פותח את הישיבה.

אנחנו יחדנו את הישיבה הזו, נוסף לישיבה שהיה ביום ד', לבירור בשאלת התעסוקה. נתחיל את הבירור בשמיעת סקירתו של מנהל משרד העבודה טר עילם.

י. א. אלמוני: היתה הודעה בעתונות שתמסר סקירה בכנסת.

היו"ר ע. גוברין: אנחנו החלטנו לפנות אל שרת העבודה ולהציע לה למסור סקירה על מצב התעסוקה בארץ. היא יוצאת לכמה ימים לחוץ לארץ, על כן הסקירה תמסר לאחר שובה.

טר עילם: אשר לסקירה שתמסר על ידי שרת העבודה בכנסת, על נוסף זה, ברור שהיא תוכל לעשות זאת רק בחודש יולי, משום ששרת העבודה יוצאת לג'ובה ביום ד'. היא תחזור לארץ לפני סוף החודש, אבל ברור שמיד לאחר שובה לא תוכל למסור את הסקירה, על כן אני חושב שהדבר יוכל להעשות בראשית חודש יולי.

מצב הדברים בתחום התעסוקה הוא בערך כזה: מספר הטובטלים אשר משתייר במסוצע ליום כלטכות, אחרי שאלק עובד בעבודה המקובלת וחלק בעבודות יזומות מצד משרד העבודה, הוא בירידה מתמדת בשבועות האחרונים, ובשבוע שחלף, לא השבוע האחרון אלא הקודם לו, היה המספר 10,200; לפני כן היה 10,900, 11 אלף וכמה מאות, 12 אלף וכמה מאות, בכלל אפשר לומר שהוא מתנועע בין 12 ל-13 אלף.

מחודש מרס הופעלו בסיוחד עבודות, עקב החגים, בהיקף די נרחב ומספר הטועסקים לצורך החגים היה כ-15 אלף איט. מספר זה הופחת אחרי החגים ועמד על 12 - 13 אלף איט. מתוך מספר הטועסקים, אם לקחת את המספר של 11 אלף וכמה מאות, מחצית האנשים עסוקים בעבודות בטחון - כל עבודות הביצורים ביטובים אמרוחקים וביטובי המפר - ומחציתם בתחום הרשויות המקוטיות החלטות המורכבות מעולים, והמטרונות על עולים במעגל זה של תעסוקה, כלומר הופחתו עבודות מנוג אחר והוטנו לעבודות אלה.

כ-6 אלפים וכמה מאות פועלים מועסקים
ברחבי הארץ בעבודות שונות ויזרמות, הן דרך הרשויות המקומיות, הן
על ידי המועצות האיזוריות והן בישובי עולים ובאיזורי פיתוח. מתוך
11 אלף וכמה מאות המועסקים כ-5 אלפים עובדים בעבודות בטחון וכ-6
אלפים בעבודות אחרות.

במספר מקומות היה הכרח לשמור את העבודות
בעלי מופי אחר, כדי לגייס כוח-אדם הדרוש לזה. בשבועות האחרונים
היתה התנגשות, בכמה מקומות, בעבודות הבטחון, משום שעבודה זו היא
רצופה ואין בה חליפין של פועלים. בחודש מאי הופיעו מספר עבודות,
וסיפוק כוח האדם לעבודות אלה עמד בסתירה מסויימת עם עבודות חקלאיות
עונתיות, כמו באיזור בית-שאן, למשל, שם היה צורך להעסיק פועלים
בעבודות הקשורות בגידול הכותנה, ולא היה קל להוציא את פועלי בית-שאן.
שעברו בזה ולהביא אנשים ממקומות אחרים. לכן היו כמה וכמה קשיים.

העסקה כזו בעבודות בטחון, ללא חליפין,
הייתה מספר רב יותר של פועלים בטעגל התעסוקה מכפי שזה מקובל בעבודות
אחרות. מאחר שבעבודות ביצורים הפועלים אינם מתחלפים, היו מוכרחים
לתת לפועלים נוספים להיות מועסקים על חשבון התקציב.

ה. ברגר:
טרוע לא יתכן לעשות חליפין בעבודות
ביצורים?

מר עילם:
טפני שהעבודות אינן בטקום שבתו של הפועל,
לפעמים צריך להסיע את הפועל לטרחק של
מעה נסיעה, כן צריך להבטיח רמה גבוהה של עשיה וטקום העבודה עצמו
במצב מסוך לגבול - זהו גם-כן גורם. אלה הן עבודות לא למען תעסוקת
אנשים אלא דברים חשובים לעצמם. נוסף על כך הוגדל המכר בעבודות אלה
והוסווה לשכר הפועלים בפרדס, 6.22 ל"י, היינו מוכרחים לשלם את כל
השכר, וגם את התנאים הסוציאליים, כי פה לא היה שותף שהיה יכול לשאת
בזה, יש גם מקומות שבהם מבצעים עבודות ביצורים, שהם מרוחקים ממקום
מליב הפועלים ואם להסיע פועלים לטרחקים כאלה, כי אז אין תועלת רבה
בעבודה.

הבעיה שמצטיירת כיום דומה לבעיה שקיימת
זה שנתיים-שלוש. הקשיים הם רבים יותר בארגון העבודה באיזורים מאוכלסים
של הארץ, ואילו קל יותר לארגן את העבודה ולהעסיק פועלים באיזורים
פחות מאוכלסים, כי שם יש אובייקטים לעשיה בעלי חשיבות, בו בזמן
שבאיזורים מאוכלסים כמו חיפה, תל-אביב, רמת-גן וכו', יש רק עבודות
שיפורים ועבודות-נוי, אבל שום דבר יסודי, כלומר עבודות שהשיבות
אינה ראשונית. הקטע המאוכלס של הארץ משרע בין חיפה לראשונה, המצב
בו קשה יותר כי שם מרוכזים הסונים גדולים. בכל השטח הנמצא דרומה
מראשונה יש לעשות הרבה, יש אובייקטים בעלי חשיבות.

יש עוד גורם, כל האיזורים כמו הצפון
והדרום, מופנים אליהם בהתמדה עולים, והגיעו הדברים לידי כך, שבהגיע
העולים לישובים החדשים, וגם לישובים המתחדשים, כלומר שמשלימים אותם,
הכרחי הוא להבטיח תעסוקה מן היום הראשון, ותעסוקה בקנה מדה גדול.
לכן טבעי הדבר שמספר ימי העבודה במקומות אלה מוכרח להיות רב, כמעט
מלא או לגמרי מלא. כשבאה משפחה לאיזור פיתוח, או כשבאות 100 משפחות,
הרי בכל משפחה יש בממוצע 1.5 דורשי עבודה; כלומר אם במו 200 משפחות
לא די לסמו 200 יחידות עבודה אלא יותר. לכן טבחינת השקעת התקציב
והפניית תשומת-הלב אזודי הפיתוח עומדים בשורה ראשונה, כי עם עדיין
לא נעשה הרבה ויש כמה להעסיק את כוח העבודה. אם איש בא לבקורת
החשיבות חדשה, בין אם במסגרת קבוצה המשלימה את הכפר ובין אם מייסדים
בקודה חדשה, הרי בהתחלה הוא רבוץ בחלקו הגדול על דמגת משרד העבודה.
משום שהפיתוח החקלאי טועט עדיין ואנשים אלה מועסקים או בשיכון, או
בהבאת טים או בכל מיני עבודות מטלימות. השיכון נבנה על ידי משרד
העבודה על חשבון הממשלה, השנה הונהג הדבר בראשונה, שנקליב השיכון
ניתן על ידי הסוכנות ועל ידי העטדתו לרשות משרד העבודה.

מיסוי הוצאות העבודה בהתייבות בא ששני סקורות - סחצית על ידי סרד
העבודה וסחצית על ידי הסוכנות.

העסקה סליטה בהתייבות:

העסקה באיזורי פיתוח מסופקת, לפי שעה, בסליטות על ידי סרד
העבודה, אך מתנהל משה ומתן עם הסוכנות, כדי שהיא תופיע גם כגורם
בתקציב לתעסוקה. מי שיתבונן בעקומת האבטלה, לפי הספרים שכתפרסטים,
במידה שלא ייסתר הדבר על ידי הספרים בריכוזי הנפות אלא יעיין
ברשימה בכל מקום ומקום, ימצא שבאיזורי הפיתוח האבטלה היא קטנה ביותר,
או בכלל אינה קיימת, אלא במדה שיש לה חולה ואי-אפשר לפצוא לו עבודה.
באופן יחסי שארית האבטלה היא גדולה ביותר באיזורי המובטלים. על
פי רוב, במידה מספר המובטלים באיזורי פיתוח אינו קטן, כמו בצפת
או קריית שמונה, זה גובע מקסיים בסידור עבודה.

על תקציב סרד העבודה סחצית עבודות

סיוחדות, פירוש הדבר לא עבודות של פיתוח-רגיל אלא עבודות סיוחדות
להעסקת אנשים בעבודה - לא בשיכון, לא בכביש ולא במתי-חרושת אלא
ביעור, הייסרת קרקע, בכלל העסקה שאינה מסוג אותן עבודות פיתוח
גדולות אלא עבודות מסוג אחר.

אם אתם קוראים בעתונים שבעותה נכנסו
איכס מספחות לפחונים, אם הם יביאו בשלב הראשון 150 ספחות וישו
לבניית הבתים, הרי רק 30 ספחות תמצאנה עבודה בבניית הבתים, יתר
120 הספחות תצטרכנה למצוא עבודה בעבודות חקלאיות. כלומר, חלק
מהעולים בונים את מקום מושבם וחלק צריכים לעבוד בפרימריה. בעונות
סטויימות 100% מהאנשים יעבדו בעבודות חקלאיות. בבית-אמן למשל,
בחודשי ספטמבר-אוקטובר אף פועל לא עבד בעבודה אחרת פרט לעבודות
בענף הכותנה והבוטנים.

אשר למספר העולים המגיעים לארץ, הרי החל
מאוקטובר מגיעים כ-4000 עולה לחודש, בחודשי יוני, יולי, אוגוסט
וספטמבר יגיעו 5000 ויותר לחודש.

הקטיים בסרכז הארץ הם קטיים של הכלכלה.
בו בזמן שהקטיים באיזורי פיתוח הם מסוג זה שהספתח אינו עושה מספיק,
וגם כוח האדם אינו מרובה עדיין כל-כך, הרי הגורמים באיזוריים
המובטלים הם אחרים. בכמה מקומות יש הצטרפות יתר, מתוצאה מכך שיש
טעבורות וסחנות עולים, העולים נשארו באותם מקומות וחלקם לא הסתרט
בעבודה גורמאלית. גוסף על כך יש הרבה מקרים סוציאליים והרבה קטיים
(וגם אלה האחרונים רשומים בלשכה; אמנם לא רשומים עכשיו אדם קטיים,
אבל רובם היו רשומים מקודם ובמסך הזמן הפכו לקטיים). ישנם קטי-
סידור מכל מיני סוגים ומספרם של אלה מתקרב ל-6 אלף בכל הארץ. בקביעת
המספר הזה תלוי מהו הקריטריון. אם לקחת פועלים ממש, מספר המובטלים
יגדל, ולא מפני שהם אוטרים על עצמם שהם מובטלים, אלא הם באמת כאלה,
אבל כיוון שיש קצת עבודות שאינן דורשות מספך גדול, הרי מסדרים אותם
לעבודה. מובטלים ממש יש 6000 איש.

מספר הנזקקים לתיווך אלשכה בכל חודש
מפתחם ב-30,000 ועוד כמה אלפי איש. מהם בין 11 ל-12 אלף אלא
יוצאים לעבודה בזמן האחרון.

ט. סלטר:
האם פירוש הדבר ש-11 אלף איש בכל חודש
כאילו אינם עובדים כלל?

מר עילם:
מספר האנשים שאינם עובדים בכלל במסך
החודש הוא למטה מ-10 - 11 אלף איש.
אם מתפרסם השבוע המספר של 11 - 12 אלף, זהו מספר התנועה המוצעת.
אם נעשה מיון נראה שיש אנשים שהפסידו שבוע עבודה, שבועיים, אלוה
שבועות וחודש תמים. המספר של אלה האחרונים הוא בין 7 ל-8 אלפים איש.

כלומר, 30,000 האיט מתחלקים ל-4 קבוצות. אילו היה נשאר המצב כמו שהוא, כטובן שהמספר הטוחלט של הטובטלים היה שונה, אבל הודות לעבודות ויטות שיוזמנו קטן מספר זה.

הקשיים באיזורים המאוכלסים נובעים גם מחוסר קליטה בתעסיה. אני מדבר על חוסר קליטה, כי לפני חודשיים-שלושה היינו מדברים על פליטה, אבל הפליטה נעצרה.

בחיפה לא נעצרה.

אלטובני:

טר עילם: אני מדבר באופן סכסטי. היתה פליטה, ולפי הערכה 2500 - 3000 איש יצאו ממעגל התעסוקה בחודשי ינואר - מרס. סמוך לפסח היה לחץ ובטבעו מיטורין. יש מי שרצה לפטר ונעצר, לא תמיד פיטר. אבל יש גם קליטה חדשה בענפים מסויימים, בעיקר במפעלי תעס ובהזמנות תעס. אם נעשה מחזן של שני מספרים, מבחינת הפעולה הוא יש איזון ומספר הנפלטים שווה למספר ילי אלה שנקלטו. אבל יש מספר מפעלים שנאבקים קשה על החזקה מספר פועלים, מרבית היקף המפעל אינו טובת. יש מספר מפעלים שנמצאים במצב קשה מאוד כדי להחזיק את התעסוקה הקיימת. למשל המפעל "יזובסט".

לפני שבועיים הוטב המצב.

היו"ר ע. גוברינו:

טר עילם: יש מספר מפעלים שמתקשים מאוד, ודווקא מפעלים רציניים. אבל בשעה זו, אם לא להתנבא על סחר ומחרתיים, יכול להתחדש תהליך הפיטורים, הן בענפי הבנין והן בענפי התעסיה, ספיצרת מחורה לצריכה יום-יומית ומה שקרה למפעלים המיצרים ליצוא אנחנו יודעים; כלומר התהליך של גידול במפעלים לא קיים, והתעסיה לא מפלאת את המקום שהיתה רגילה למלא בחיים הכלכליים מבחינת היקף מספר הפועלים המועסקים.

הוא הדין בבנין. הבנין יש בו התפתחות טוורה, כלומר באופן יסודי מועסקים בו עכשיו מינוס כמה אלפי פועלים מכפי שהוא העסיק לפני חצי שנה, אם לקחת את המספר הכולל והטוחלט בתקופת השיא של הבנין. אבל יש דבר עוד יותר חסור לאנשי הבנין - הבנין עבר מאיזור לאיזור. האיזורים המאוכלסים הפסידו בבנין באופן יחסי הרבה יותר מאשר איזורים אחרים. במקומות כמו באר-שבע, מגדל-משקלון ואחרים, אינם יכולים לספק את כוח-העבודה לעצמם, כדי לקדם את מלאכת הבנין. במידה שהממשלה יוצרת בנין לקליטה או לחיסול מעבדות, הרי זה באיזורי פיתוח, וזה נמצא ביחס מסויים לקליטה. מיעוט הבנין באיזורים מאוכלסים נובע מהקטנת היקף העבודות שהן כעת גטר השיכון העסמי וגטר חיסול המעבדות. מאחר שמלאכת הבנין נצטמצמה באיזורים מסויימים, הפגיעה בפועלי הבנין היא קשה ביותר. לכן עבודת הבניה שמבצעים הקבלנים הפרטיים בתל-אביב וברמת-גן נראית מתוך חיבה יתירה, כי זהו גורם מפרנס - גם אם חולקים על הקבלנים. אילו יכול היה הבנין להתחזק, אפשר היה לראות את הענין בצורה ובהתפתחות בטקצת מניחים את הדעת. המספרים של מחוסרי העבודה, השארית אחרי האינטרוונציה בהעסקת אנשים, הם מן הבטוחים בעונות השנה, וכאלה יש רק על יסוד סידורים מלאכותיים שנעשו ערב פסח, כי בגבולות של 10,000 לא מסתדר שום חודש.

מאחר שהעסקנו כ-5000 איש בעבודות בטחון וכ-6000 איש בעבודות אחרות, טבעי הדבר שמספר הטובטלים יינו גבוה. אולם עבודות בטחון בהיקף כזה, אם המצב בארץ לא יחייב מחדת, תמסכנה קרוב לודאי במשך כל חודש יוני וביולי יהיה צמצום טחום שהתוכנית מסתיימת. אם המצב יהיה כתיקונו, הרי בחודשי יולי-אוגוסט תשארנה עוד עבודות השלמה, אבל מספר האנשים שיועסקו יגיע אז ל-2500 - 3000 איש.

באחדס יולי עלולה לבוא הרעה במצב התעסוקה לא רק בתוקף עובדה זו אלא בכוח התמטעות העבודות המקליות. ההתמטעות מתחילה במחצית השניה של יוני וביולי המצב עלול להיות לא טוב.

המצב הזה יכול להמטך בחודש יולי ובחלקו באוגוסט, כי באוגוסט תהיה קצת עבודה בציר, ובשנה זו ענף זה יספק כמה אלפי מקומות עבודה. ענף הכרם ימצא במצב של גידול. בסוף אוגוסט ובעיקר בספטמבר ובאוקטובר ענפי הכותנה והבוטנים דורשים הרבה ימי עבודה. באיזורים מסויימים אפילו תהיה בעיה לספק את כוח-העבודה הדרוש. כלומר, גם אם יופנו את זרם העולים בהתחשב בכך, גם אז יצטרכו לתמך ויצטרכו להסיע מסביבה לסביבה.

אם לדון על פי הבסיון שהיה בשנה שעברה, יש הרבה אנשים שסרבו לצאת לעבודה זו. לכותנה יש יותר הצלחה, אבל ההליכה לעבודות הקטורות בענף הבוטנים לא היתה מתוך רצון, כי בעבודה זו צריך להתכופף יותר. סגוניות של קושי זה התגלו כבר בשבועים האחרונים בעבודות חקלאיות שהזמן סחייב אותן. אפילו לדילול כותנה ובוטנים סרבו לצאת.

האם זה לא קשור בהלנת השכר?

ט. סלטר:

לא היתה כל סיבה של הלנת שכר, כי זהו שכר שמסתלם על ידי נותן העבודה במצב רגיל.

מר עילם:

השמיעה לכך העובדה ששכר העבודות היוזמות הוא רגיל, כלומר שכר של פועלי פרדס לעובדים בעבודות ביצורים וליתר הפועלים - 5.72 ל"י ונוסף על כך עבודות אלה הן על יד הבית, בהיקפים הטובים, בו בזמן שאם פועל צריך לעבוד אצל חק"ל או אצל אכר פרטי הסיכורים הם יחריים לגמרי, לכן מעדיפים הפועלים לא לצאת לעבודות אלה. כעת יש טמבק לא קל יש אפילו תופעות חמורות מאוד, לא רק סירוב אלא אפילו מקרים של יציאה לעבודה ועקירת שתילים בזמן של עיסוב תוך כוונה שימטרו אותן. מכל מקום משתבוא העונה הנוערת יהיו מצבים קשים ויהיו שמילתות מדוע סגרו לשכה זו או אחרת, הבעיה היא של שני חודשים, או חודש וחצי, אח"כ תהיה טוב בעיה בנובמבר ובחלקה בדצמבר.

עכשיו אמסור את מצב הדברים בטובן תקציבי. כידוע לחברי ועדת העבודה, על פי התקציב היינו צריכים לקיים פעילות בדיוק במחצית ההיקף, או סכסיתום ב-60%, כי בתקציב היה רק סכום של 11 מיליון ל"י. ברור שאין נסים ואם חשבו שעבודות הביצורים תכסנה את הפרש, יצא שלביצורים היינו צריכים לתת מתקציב זה, ואז היינו צריכים לכלכל את העבין על מספר כזה של מחזורי עבודה שאילו זה היה מתקיים ישיבת ועדת העבודה היתה מתנהלת בהלך רוח לגמרי אחר, אנוחנו לא הקפדנו על הצד החוקי והעסקנו את האנשים לפי המצב בכל מקום ומקום, בכל מקום נשקל אמצע על פי התנאים המקומיים, ובסופו של דבר יצא שאנוחנו מחזיקים מספר כזה של אנשים, שכדי לשלם את שכר העבודה הטגיע להם נגמור את התקציב במשך חצי שנה. רק בעזרת העובדה שבאותה חצי שנה יימצאו שני חודשים נוחים, יספיק התקציב ל-7 חודשים. זוהי בעיה לא קלה, למצוא את הסדרי התשלומים, לצורך זה אני מבהל משה ומתן עם שר האוצר וקרוב לוודאי שאנוחנו נמצא פתרון בצורה שכל ההשקעות בעבודות בטחון תזקמנה על חשבון עבודות בטחון ובאופן כזה נשחרר את הסכום הזה שהוא למעלה מ-3 מיליון ל"י. אני מאוד לא מעוניין בשלב זה לתת מהלכים לכל הנושא התקציבי, כי הדבר נמצא בטיפול, ויתכן שמבחינה זו נוכל, להחזיק את היד על הדופק בעבין התעסוקה, לפי המצב הדברים סחייב. אולי סכום זה יספיק לנו עד סוף שנת הלוח ואולי יהיו הסדרים אחרים. במשך חודש יוני אני מקווה שנמצא תשובה לבעיה התקציבית, מפני שמבחינה זו אנוחנו מעמידים לא רק את עצמנו במצב לא נוח, באשר "אוכלים" כמעט כפליים ממער אנוחנו צריכים, אלא גם החשב הכללי נמצא במצב שאינו יכול לשלם. יש תקווה שבחודש יוני נמצא הסדר לבעיה התקציבית. אני מקווה שעל ידי זקיפות כאלה לא נצטרך לבקש תוספת.

בתחום התעסוקה ברור, שבחודש יולי תהיה הפחתה בעבודות הביצורים, מצד שני תגברנה העבודות העונתיות, לכן לא תהיה ברירה אלא לאזן את המספר הזה על ידי הפניית סוגי עבודה מסויימים, כדי לאפשר לאנשים להמצא במצב של תעסוקה חלקית, כדי לא להרע את המצב בו אנוחנו נמצאים עכשיו. אני לא אגיד שנוכל לעמוד תמיד במספר של 10,200, אבל לא תהיינה קפיצות גדולות.

אם תמצא דרך להרים את הבניין תהיה זו תרומה רצינית. לדרך זו יש 4 מפתחות: (1) בניה נוספת במיזור קליטה, צמודה לתוכניות הקליטה המוגבלות (אבל זה לא עונה לבעיית האנשים המאוכלסים, וקרוב לודאי שעניין זה יסוכם עם שובר של מר יוספטל); (2-3) מפעל החסכון המתחלק לשניים - בהתישבות ובניה בישובים נארים; (4) הבניה הפרטית.

אני סבור שגם המצב יהיה כפי שהוא - קשיים בעבודה, קשיים בהשגת כספים וכל המשתמע לרגל מצב המסחר - לא תהיה אפשרות להטיל עבודה על מפעל החסכון במיזורים שסוחרן להתישבות, כי מילוי היתה אפשרות כזו, מבחינה כספית, מוטב במקרה להוסיף מלף יחידות של מפעל החסכון במיזורים המאוכלסים להוסיף את מלף היחידות המלה בטעבורות, הכסף צריך לבוא מהממשלה והשאלה היא אם היא צריכה לעזור לי, כדרך מל, לעבור מדירה שאיכשהו אני דר בה, או לאסל ברון.

אחר הוא המצב לגבי מפעל החסכון בהתישבות. שם הוא עונה להרבה מטרות כשלעצמן וברור שזה מחייב, מבחינת תעסוקת פועלי הבניין וצריך להיות פיזור בין כל המיזורים. קרוב לודאי שמפעל החסכון בהתישבות, יתחילו להפעיל אותו אם לא במרוצת החודש הזה הרי סמוך לסוף החודש - יבחנו ההוראות ויקבעו הסדרים.

מפעל החסכון בערים ובמושבות יופעל כפי שזה נקבע, מאפריל 1957, מה גם שהרשויות בערים מלה יקבלו כ-700 - 800 דירות, שאריות מהשיכון העממי, כך שיהיה המצב סמוך בשני חלקי החסכון.

אשר לבניה הפרטית, במידה שהיא תובעת כסף מתקציב, ברור שאין טעם להעמיד לה כסף זה, כל הדם אשר למטרות אחרות. אבל יכולה להיות תקנה למצב בכמה סידורים: חוזרים במטרת השילוסים, כמות שסניחה את הדעת; הם גם מבקשים שיינתם להם את המלט הדרוש והכלו במשרתי וגם מבקשים אשראי. לגבי אשראי אני בטוח אם יוכלו לקבל תשובה חיובית, אבל אם יוכלו לקבל תשובה חיובית לגבי המלט, יוכלו להחיות את הבניין, התביעה היא שהם ישלמו את הבלו במיחזור של חצי שנה עד שנה, דבר שאינו כל-כך גורא, כי אם הם אינם בונים אין כלל הכנסה והם הם בונים יש הכנסה, גם אם תהיה זו הכנסה דחורה. קרוב לודאי שהכל היה נגמר במסורת מילוי לא היו פילוסופים כלכליים הטוענים שעם הבניה בארץ פירושה אינפלציה. פרופ' ברנשטיין חולק על הערכה כזו של הבניה. אם כל זה יוצא אל הפועל ולא תהיינה התפתחויות שליליות בתעשייה, יתכן שמצב הדברים בשטח זה עלול להיות סביר את הדעת.

טבל מקום יתכן שאנחנו נבליה לעשות איזו פעולה משליטה ומחזקת את פעולות ההכשרה הטקצועית, גם-כן סתוך נקודת האות חדשה: במקום להעסיק אנשים בעבודות יזומות, שהיום מתחילות ופחר סטטיסיות, מוטב להכשיר את האנשים במשך חצי שנה וללמד אותם מקצוע. יתכן שמבחינה ארגונית וכספית נמצא הסדר גם לבעיה זו.

כלומר, אם מצב הדבריה לא יורע מעצמו, אפשר לראות אותו כניתן לעמוד בו. אין להסתיר שאין התוכנית ערוכה לכל האנשים באותה מידה של קוטי ונוחיות. מצב הדברים משתנה מדי שבוע, צריך תמיד להגיב וקורה שההגבה מתחרת וכתוצאה מכך נגרמים קשיים.

היור"ע. גוברין: בשעתו החליטה ועדת העבודה של הכנסת להזמין את הקבלנים הפרטיים ובנייני ההסתדרות כדי לדון בשאלת הבניה. לאחרונה היתה התפתחות מסויימת בקשר לדיון בשאלת הבניה, ועדת הכלכלה תבעה לעצמה הזכות לדון בשאלה זו, ובנייתיים נמסר העניין לוועדת הכנסת שהיא תחליט איזו ועדה תדון בעניין. לפי ההצעות, היה כפילו טובן שיש שתי ברירות - או ועדת הכספים או ועדת הכלכלה.

אני רוצה ברשותכם לפנות לוועדת הכנסת ולומר מהי דעתנו: שהעניין הזה שייך לוועדת הכספים ולועדת העבודה. יש בדעתי להציע להקים ועדה משותפת, לוועדת הכספים ולועדת העבודה, שבהיה בראשותו של חבר ועדת העבודה.

אינני חושך בהצעה להקים ועדה מטומפת, כי לפי נסיוני ועדה מטומפת זהו דבר

ריפתיון:

שאינו מצליח.

אני יודע זאת, אבל יש שני תקדימים: א) בענין חיסול המעברות היתה ועדה מטומפת

הינו"ר ע. גוברין:

ב) ענין האטראי. אם תקום ועדה מטומפת כזו וגם תסגר הראשות לוועדת העבודה אני רוצה להציע לה"כ אלמוגי לשטח כינו"ר הוועדה המטומפת.

ריפתיון:

אני מציע לינו"ר לדאוג לפרסום קוטובניקס מטעם ועדת העבודה על הישיבות בהן בידון

ענין התעסוקה.

בישיבה הקודמת סכטנו לבקש את המטמלה שתסגר סקירה על מצב התעסוקה טעל בכת הכנסת ויערך דיון. אני חושב שהחלטה זו צריכה להתפרסם.

אשר למצב העבודה, מחסיר ענין העבודה הבלתי מאורגנת בכמה מקומות. יש מושבים וערים בהם הענין מחסיר. אינני חושב שאנחנו נפתור שאלה זו דרך אגב, אבל בזמנו דיברנו על חוק ארגון התעסוקה שיגן על התעסוקה מאורגנת, ואני מבקש שבענין זה ייעשה דבר מה.

מחסירה גם שאלת השכר. גם כי כמה פעמים התברר שיש שכר-דחק ויש הלנת שכר. בענין הלנת השכר שמענו שיהיה חוק, אולי אפשר להקדים את הגשת החוק.

בענין הבניה, אני דווקא בעד דיון בכנסת, אני חושב שנחוץ לחץ של הכנסת נגד הפילוסופים האלה, כי הם גורם מעכב, ואילו בכנסת יש רוב דעות בעד הבניה.

אני מבקש ביאור יותר טמרט על מפעל החסכון. שמעתי הודעה חשובה, שתוך חודש יתחיל המפעל הזה בהתישבות, ואני רוצה זאת לפני, אבל המזכירות בהתישבות הן כטרקטה בענין זה, כי יש בנינים שלא נגמרו וכל מיני ענינים.

האם הבעיה היא כל-כך פשוטה, בקשר למה שאמרת על הקטור שאינו בהתישבות העובדות? ישנה איזו הרגשה של הפרת התחייבות. מדוע אי-אפשר לפרסם שהמפעל הזה יתחיל בהתישבות במסך החודש? אני מבקש שבענין זה תהיה הודעה נוספת.

ענין הביצורים. אמרת שיתכן ויעבירו טכומים שתקציב אחד לטובי, זה חשוב טמט, אבל נמסר לי שהמועלים אינם רוצים כל-כך לעבוד בביצורים בגלל השכר. ענין השכר טעון טיפול וכפי שידוע לי גם מצודות פועלי הבנין מתענינות בענין זה. על כל פנים מטלטים איזה שכר סיוחד שאינו מספק את עובדי הביצורים.

ענין השכר קטור קצת עם ענין המנקציות. אינני מוטרט שאם יש עבודה הפועלים אינם צריכים לנחת לעבודה, שהם צריכים לטוב, אבל חובה זו קטורה בביטול שכר הדחק והשכר הסיוחד בעבודות חקלאיות. גם בשכר לפועלי הביצורים צריכה להיות רביזיה.

ברצוני לשאול מהו גורל הוועדה שמינה מטוד העבודה בקטר לטובגבלים בכוסר. תעסוקה. זה כמה חודשים אנחנו טקטים, כי ישנה ועדה, אבל אין דין וחשבון, אין תעורה, לכן אני מציע שהועדה תחליט לברר את השאלות האלה.

הינו"ר ע. גוברין:

האם אתה מבקש שיצביעו את הצעותיך?

ריפתיון:

כן. אסיים בהצעה טכנית: אולי נחליט שחברי ועדת העבודה ילמדו קצת את מצב העבודה בטקומות, ז.א. יתחלקו לכמה חוליות, יבקרו בטקומות ויביאו דו"ח, ח"י על המצב, יש לזה חשיבות גדולה.